

Historik finntorpet Grönfallet.

Gamla stugan vid Grönfallet före ombyggnationen 1930-1931. Foto genom Märta Johansson.

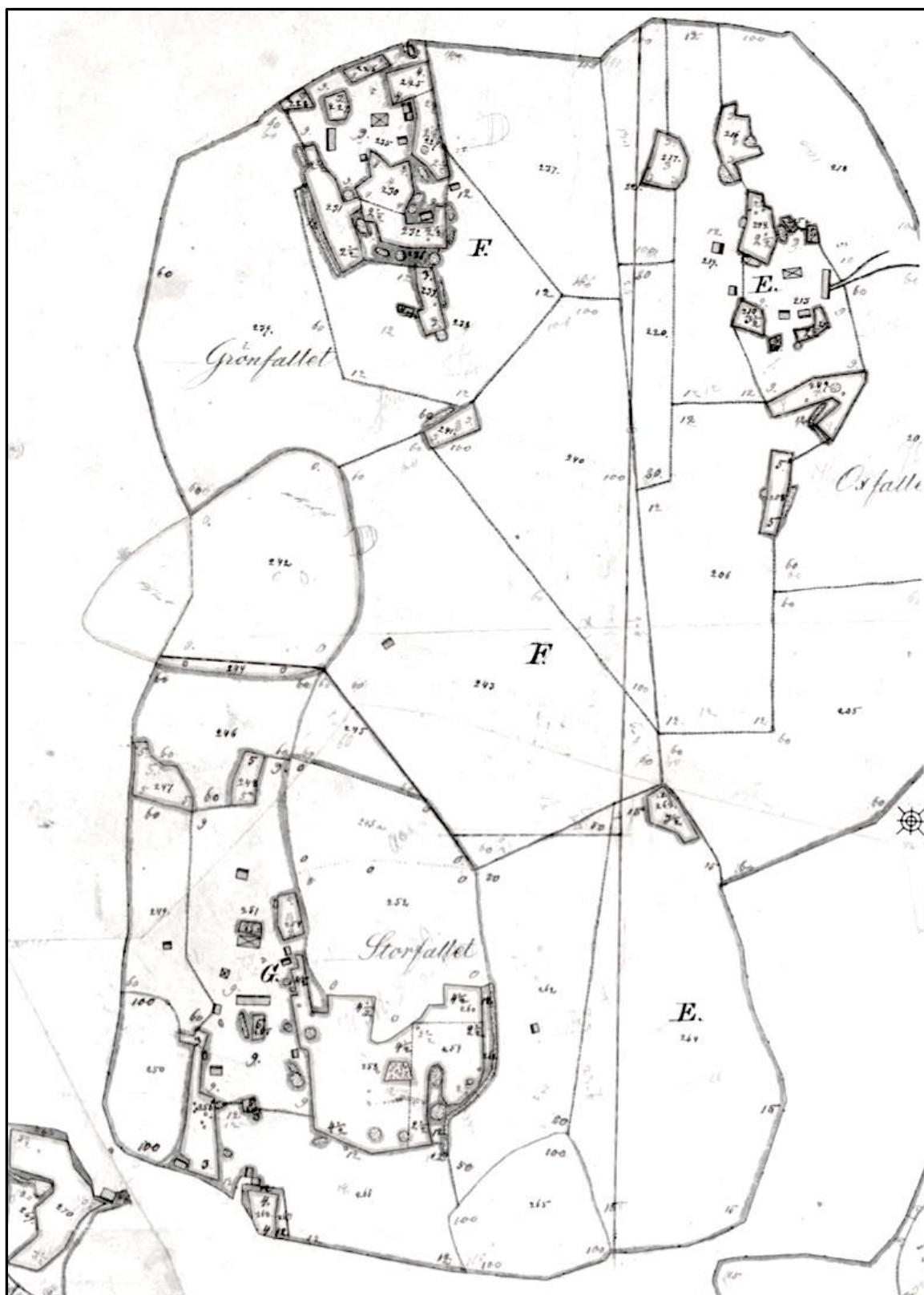
Bosatta på Grönfallet är upptecknade i kyrkoböckerna under Säfsnäs, Laxtjärnsfallet. Först i mitten på 1800 talet noteras denna boplatz som Grönfallet i Nås kyrkoböcker.

Ovanför Grönfallet fanns två bosättningar som benämndes som Såg Jans och Såg Kalles, som bebyggdes av far och son i mitten på 1800 talet.

Maria Matsdotter f 1764 var dotter till Mats Persson Siikainen f 1735 som kom från Kvarnberget, (Myllymäki) 1785 med familjen och var de första bosättarna på (Lohenlampi) Laxtjärn Törns. Maria fick sonen Jonas Törn 1792, och när han 1818 gifte sig, var familjen först bosatt vid morbrodern Hindric Matssons hemman vid (Lohenlampi) Laxkärn Övre. Jonas Törn blev sedan första bosättare vid Grönfallet.

Många i finnmarken stod i skuld till bolagen som eftertraktade de stora skogarna och markerna som hörde till de gamla skogsfinska bosättningarna. Genom att kola åt bolagen så fick familjerna en mindre inkomst men tiderna var hårda och för att klara sig skuldsatte de sig hos bolagen. Många noterades som utfattiga eller fattighjon i kyrkoböckerna.

Även Jonas Matsson Törn hamnar i skuld till Thyfors bruk för åren 1834, 1841 och 1843 vilket resulterar i att bolaget tar allt. Han skriver avtal med bolaget 1856 på fyra hemman men alla räddas förutom Laxtjärn "Törns". Citat Ivan Höök.

Utsnitt ur Lantmäteriets karta 20-Nås-118 Storskifte 1854.

Litt E	Hindric Persson	f 1791	Oxfallet.
Litt F	Jonas Törn	f 1792	Grönfallet.
Litt G	Hindric Matsson Dansk	f 1789	Storfallet.

Torpägare **Jonas Törn** f 1792 Laxtjärnsfallet, d 1862.

Gift 1818 med **Sara Hansdotter** f 1796 Slätten (Putkola), Järna, d 1871.

Barn: Stina f 1819 Laxtjärnsfallet d 1840.

Johan f 1822 ” d 1830.

Anna f 1824 ” gift med Carl Jansson ”Såg Kalle”.

Jonas f 1826 ” gift 1862 med Stina Jansdotter.

Maja f 1828 ” d 1839.

Lisa f 1832 ” d 1839.

Johan f 1834 ” gift 1858 med Lena Jansdotter.

Lena f 1836 ” gift 1896 med Olof Larsson Kallén. d 1900.

Lars f 1844 ” gift 1870, d 1891.

Dottern Anna Jonsdotter Törn f 1824, gift 1849 med Carl Jansson ”Såg Kalle” f 1828 Äppelbo.

Dottern Lena Jonsdotter Törn f 1836 fick dottern Matilda f 1873. De flyttade till Överborg 1895 därefter till Skansbacken 1896 där Matilda blev gift samma år, med brevbäraren Olof Larsson Kallén f 1863 i Näveråsen. De tog en fosterdotter Anna Cecilia Nordblad f 1899 i Burängsberget Södra. Hon dog 1915 endast 15 år gammal. Olof Kallén dog 1936.

Sonen Jonas Törn f 1826, gift 1862 med Stina Jansdotter f 1843 Burängsberget, bosatta vid Jon Lars stuga.

Sonen **Johan Törn** f 1834 Grönfallet, d 1901.

Gift 1858 med **Lena Jansdotter** f 1825 Krokorp (Rynkä), Järna, d 1906.

Barn: Johan f 1859 Grönfallet gift 1884 med Kristina Höglund.

Anna Lena f 1860 ” till Ockelbo 1884.

Stina f 1863 ” till Ockelbo 1884.

Lisa f 1866 ” till Ovensjö 1889.

Thilda f 1871 ” d 1871.

Emma f 1872 ” emigrerade till N.Amerika 1893.

Johan och Lena var bosatta på Grönfallet 1858-1897 då de flyttade till Siljansnäs, sedan bosatta i Skansbacken, Näs från 1899.

Från Skog i Gävle 1887 kom familjen

Johan Törn f 1859 Grönfallet.

Gift 1884 med **Kristina Höglund** f 1860 Gräsmark.

Hennes dotter Hilma Christina f 1883, flyttade 1900 till Floda.

Barn: Johan Edvard f 1885 d 1891.

Selma f 1887 d 1887.

Anna Maria f 1888 Grönfallet till Gustafs 1909.

August f 1890 d 1891.

Edvard f 1893 ” d 1921.

Johan Filip f 1895 dog ung i Siljansnäs.

Filip f 1897 emigrerade till N.Amerika 1923.

August Gunnar f 1899 d 1924.

Johan Törn vistades i N.Amerika 1891-1892.

Familjen flyttade till Siljansnäs, Leksand 1897. Återkom 1900 till Skansbacken.

Lars Törn f 1844 Grönfallet, d 1891.

gift 1870 med **Johanna Nilsdotter** f 1852 Mattiberget, Röberget.

Barn:	Johannes	f 1871	Tyngsjö	gift 1898.
	Lovisa	f 1873	Grönfallet	d 1890.
	Matilda	f 1875	”	d 1892.
	Anna Stina	f 1879	”	till Leksand 1898.
	Maria	f 1882	”	d 1888.
	Lisa	f 1885	”	till St. Tuna 1903.
	Lars Valter	f 1887	”	”
	Hilda	f 1889	”	”

De fick 11 barn men alla överlevde inte till vuxen ålder.

Änkan Johanna Nilsdotter flyttade till St Tuna 1903 tillsammans med barnen Lisa, Lars Valter och Hilda.

Sonen **Johannes Larsson Törn** f 1871 Grönfallet.

Gift 1898 med **Emilia Ström** f 1875 Tyfors.

Hennes son Karl Emil f 1898.

Barn:	Ester Justina	f 1899	Grönfallet.
	Klas Verner	f 1904	”
	Axel Valfrid	f 1908	”
	Ejnar Julius	f 1911	Lindesnäs.
	Charles Emanuel	f 1913	”

Familjen flyttade till Lindesnäs 1908.

Hemmansägare **Per Karlsson** f 1860

Långmarken, Rämnen, d 1925.

1:a giftet 1886 med **Anna-Lisa Jonsdotter Törn**

f 1863 Jon Lars Stuga, Grönfallet, d 1910.

Barn: August f 1888 i Grönfallet.

2:a giftet 1911 med **Emma Steffansson** f 1858

Äppelbo, d 1934.

Emma Stefansdotter och hennes man
Per Karlsson.

Stående bakom Emmas äldsta son Lars
Karlsson och hans hustru Amalia.

Foto genom Märta Johansson.

Jonas Törn f 1792, skrev avtal med Tyfors Bruk 1856 och 4 familjer Törn blev hemlösa.

Sondottern Anna-Lisas man Per Karlsson lyckades rädda hemmanet

vid Grönfallet, samt ägorna vid Såg Jans, Såg Kalles och Jon Lars stuga.

Hemmansägare **August Persson** f 1888.

Gift 1911 med **Ada Justina Karlsson**

född 1887 Ärtberget, Äppelbo.

Barn:	Astrid Evelina	f 1912	d 1916.
	Gösta Stefan	f 1914	d 1915.
	Göta Elisabeth	f 1916	d 1926.
	Ingrid Elsa Maria	f 1918	d 1933.
	Per Birger Sten	f 1920	d 1921.
	Kjell Åke	f 1921	
	Anna Margareta	f 1924	d 1933.

Alla barnen födda i Grönfallet.

Kjell Åke Persson f 1921 tog över släktgården
i Grönfallet.

Bröllopsfoto från 1911. August
Persson och Ada Justina Karlsson.
På bilden även Augusts kusin Elin
Viklund, gift Olsson och Adas bror
Axel Karlsson.

Foto genom Märta Johansson.

Huset vid Grönfallet ombyggt 1930-1931.

Foto ur Ivan Hööks samlingar.

Foto genom Märta Johansson.

En stilla kvällstund i köket, med tidning och strumpstickning, efter dagens hårda arbete, Från h. Kjell, hans mor Ada, far August och mormor Emma.

Foto genom Märta Johansson.

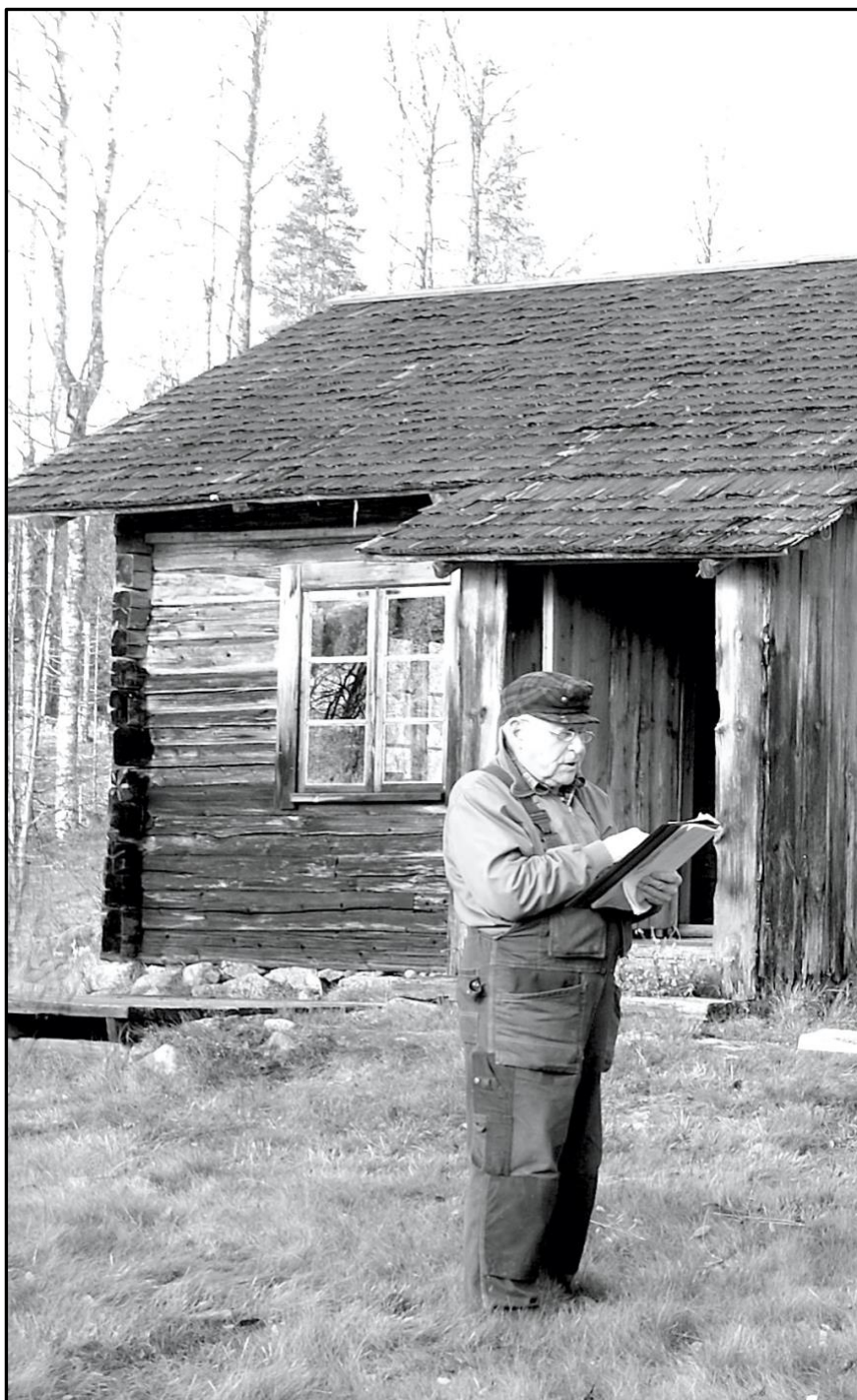
Kan det vara julgrisen som förbereds? Eller inte, det ser ut att vara slakt höst eller vår!

Foto genom Märta Johansson.
Nyslaget hö i skindan men även familjen passar på att få en åktur till hölada.

Foto genom Märta Johanson.
August fick använda den stora ladan som stod bakom pörtet vid Oxfallet.

Kjell Persson guidar och berättar Oxfallets historia, på tunet framför rökstugan, för intresserade besökare.

Foto genom Alexandra Berg.

Finnmarkens Miljö & Kulturarv FMK, planerar att kartlägga Grönfallet.
Preliminär kartpunkt: GPS Sweref 99 N 6681969 E 0454845